

Fundacja F E M I N O T E K A

FUNDACJA FEMINOTEKA

Ul. Warecka 8/91

00-040 Warszawa

DATA WPISU DO REJESTRU: 10.10.2005

NUMER W REJESTRZE: 0000242885

NIP: 521-33-69-915

REGON: 140308264

Organem wykonawczym Fundacji jest Zarząd Fundacji, w skład którego wchodzi trzy osoby:

Joanna Piotrowska, prezeska zarządu Fundacji

Anna Czerwińska, wiceprezeska zarządu Fundacji

Beata Mońka, członkini zarządu Fundacji

Organem nadzorczym Fundacji jest Rada Fundacji, w skład której wchodzi trzy osoby:

Sylwia Chutnik, Kinga Dunin, Magdalena Środa.

CELE STATUTOWE FUNDACJI FEMINOTEKA:

- 1) działanie na rzecz likwidacji dyskryminacji ze względu na płeć w literaturze, kulturze, sztuce oraz życiu publicznym,
- 2) wspieranie i upowszechnianie problematyki kobiecej, problematyki gender, feminizmu,
- 3) promowanie autorek i autorów, publikacji, wydawnictw poświęconych szeroko rozumianej problematyce kobiecej,
- 4) promocja kwestii równouprawnienia kobiet i mężczyzn,
- 5) przeciwdziałanie przemocy wobec kobiet,
- 6) przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć,
- 7) wspieranie udziału kobiet w życiu publicznym i kulturalnym,
- 8) likwidowanie barier związanych z dostępem do wiedzy na temat nowych technologii,
- 9) upowszechnianie wiedzy na temat nowych technologii wśród kobiet.

Fundacja Feminoteka nie prowadzi działalności gospodarczej

Fundacja F E M I N O T E K A

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE Z DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI FEMINOTEKA ZA 2009 ROK

WSTĘP

W 2009 roku Fundacja Feminoteka podjęła wiele inicjatyw i projektów realizując swoje cele statutowe. Głównymi tematami, na których skupiła się w 2009 roku były kwestie dotyczące przeciwdziałania przemocy ze względu na płeć w tym przemocy seksualnej wobec dziewcząt, działania monitorujące instytucje publiczne z wdrażania polityki równości płci w obszarze mediów publicznych i edukacji, działania związane z rocznicą 20. lecia transformacji ustrojowej, a także, jak co roku, promowanie autorek i autorów, publikacji, wydawnictw poświęconych szeroko rozumianej problematyce kobiecej.

Pod koniec 2009 roku Fundacja z sukcesem zakończyła procedurę ubiegania się o status organizacji pożytku publicznego.

Feminoteka w 2009 zatrudniała na umowę o pracę 2 osoby: Annę Mendruń oraz Alicję Tysiąc. Pozostałe osoby: Anna Czerwińska, Jolanta Gawęda, Joanna Piotrowska, Monika Wieczorek, Alina Synakiewicz, Iwona Sonnenfeld (księgowa) były zatrudnione na umowy-zlecenia lub umowy o dzieło. W tym czasie z Feminoteką współpracowało ok. 10 wolontariuszek i wolontariuszy, którzy pomagali głównie w pisaniu relacji ze spotkań, tłumaczeniu tekstów na strony internetowe oraz przy uzupełnianiu stron www oraz organizacji spotkań i debat.

OPIS DZIAŁALNOŚCI PODJĘTYCH W OKRESIE STYCZEŃ - GRUDZIEŃ 2009

Fundacja Feminoteka realizowała swoje cele poprzez prowadzenie następujących programów i projektów:

- **PROGRAM INFORMACYJNY**

Prowadzenie codziennego serwisu internetowego m.in. informującego o najważniejszych wydarzeniach, imprezach, akcjach dotyczących równouprawnienia kobiet i mężczyzn, dyskryminacji ze względu na płeć, orientację seksualną, wyznanie, organizując akcje, spotkania jest nadal jednym z priorytetów fundacji.

Codzienny internetowy serwis informacyjny porusza na swych łamach problematykę równościową i podejmuje działania na rzecz likwidacji dyskryminacji ze względu na płeć w literaturze, kulturze, sztuce oraz życiu publicznym poprzez zamieszczanie informacji, relacji,

Fundacja F E M I N O T E K A

recenzji rozmaitych wydarzeń kulturalnych, społecznych i innych. Średnio dziennie strony Feminoteki odwiedza ponad 4,5 tysiąca osób. Serwis jest miejscem interaktywnym, umożliwia internautom/ internautom samodzielnie dodawać informacje, pisanie komentarzy pod zamieszczanymi tekstami. Udało się także pozyskać kolejne osoby do stałej współpracy, piszących specjalnie do serwisu teksty, felietony oraz komentarze. Liczba osób korzystających z informacji zamieszczonych na stronie www nadal rośnie.

- **MUZEUM HISTORII KOBIEC**

W 2009 roku fundacja Feminoteka otworzyła kolejną wystawę w wirtualnym Muzeum Historii Kobiet pt. „ŻYCIE CODZIENNE KOBIEC W CZASIE POWSTANIA WARSZAWSKIEGO”

Projekt finansowany był ze środków Miasta Stołecznego Warszawy

Celem projektu było zwrócenie uwagi odbiorców i odbiorczyń projektu na historię kobiet żyjących i walczących w różnych dzielnicach stolicy w czasie Powstania Warszawskiego, przybliżenie współczesnym mieszkańcom i mieszkankom stolicy warunki życia w okupowanej i walczącej Warszawie, upowszechnienie informacji na temat roli i sytuacji kobiet w Powstaniu Warszawskim oraz zwrócenie uwagi młodzieży i społeczeństwa na szczególną, acz pomijaną rolę kobiet, jaką odegrały w Powstaniu Warszawskim. W wyniku projektu powstał film dokumentalny „Życie codzienne kobiet w Powstaniu Warszawskim” dostępny bezpłatnie w internecie, slide-show „Powstanie w bluzce w kwiatki” oraz „wystawa” internetowa w Wirtualnym Muzeum Historii Kobiet, na którą składają się wywiady, zdjęcia, film i artykuły. Realizując film „Życie codzienne kobiet w czasie Powstania Warszawskiego”, chcieliśmy dowiedzieć się, jak kobiety radziły sobie z prozą życia, z „kobiecyymi sprawami”, ze strachem, ze śmiercią. To nie jest przekaz stricte historyczny. Mniej niż na datach, nazwach, topografii zależało nam na odtworzeniu emocji, uczuć, myśli, które towarzyszyły dziewczętom: ukrywającym się w piwnicach, łączniczkom, sanitariuszkom, szyfrantkom, matkom i ich córkom. Przedstawiamy świadectwa kobiet, które zarówno uczestniczyły w akcjach dywersyjno-sabotażowych, pracowały w szpitalach, dołączały się do budowania barykad i walki, jak i tych, które siedziały w schronach, rodziły dzieci, opiekowały się starszymi, były dziećmi. Wśród nich są znane bohaterki Powstania jak: „Kama” Maria Stypułkowska – Chojecka, Teresa Bojarska, Wanda Piklikiewicz, jak też kobiety, których historii nie znajdziecie w muzeum, a także opowieści naszych babć.

W projekcie wzięło udział 20 kobiet, które w wywiadach i w filmie opowiedziały wyjątkowe historie: poród w czasie powstania, walki na starówce, szpital powstańczy, historie ukrywania się, ukrywania „pochodzenia” i tych, które ukrywały, dramatyczne wydarzenia i proza życia codziennego w gruzach. Historie zostały przedstawione w sposób bezpretensjonalny, ukazujący prawdziwe oblicze wojny, cierpienie mieszkańców cywilnych,

Fundacja F E M I N O T E K A

ostatnie chwile obrony Mokotowa, Starówki. Bohaterki opowiadają o pierwszych chwilach powstania i życiu w Warszawie z perspektywy osobistej, pytane opowiadają, w jakiej były sukience 1 sierpnia, co jadły, jak zdobywały pożywienie, jak radziły sobie w trudnych dla kobiet chwilach, przy braku higieny. Ta osobista perspektywa Powstania pozwoliła poczuć się widzom, czytającym, wysłuchującym historii, ich uczestnikiem/uczestniczką. Sam temat wyzwał w ludziach emocje, dzięki czemu fundacji udało się pozyskać spore grono wolontariuszy, dzięki którym realizacja projektu przekroczyła nasze najśmielsze oczekiwania. Udało się bezpłatnie pozyskać profesjonalny sprzęt operatorski, sprzęt dźwiękowy i osoby, które wolontaryjnie operowały kamerami i nagrywaniem dźwięku, oświetleniem etc. Nieoceniona jest też praca profesjonalnego montażysty i muzyków, którzy skomponowali i nagrali do filmu wyjątkową ścieżkę dźwiękową. Ostatecznie powstał 20- minutowy dokument, którego uroczysta premiera – 22 października – przerosła oczekiwania organizatorek. Frekwencja była ogromna. Nie wszystkie osoby zmieściły się do specjalnie wynajętej sali w Delikatesach TR Warszawa, nowym, popularnym lokalu. Film bardzo się podobał zarówno zgromadzonej publiczności, jak i bohaterkom filmu i spotkaniu. W mediach elektronicznych pojawiło się kilka relacji z otwarcia. Jak napisała Grażyna Latos na stronach pisma Kreatura.net: *Był taki piękny moment wczorajszej uroczystości, kiedy jedna z bohaterek projektu powiedziała, iż ważna jest nie tylko pamięć o wojnie i o powstaniu, ale też o tym, czym jest wojna, jakie okropieństwa ze sobą niesie. Ta pamięć jest ważna, by uniknąć wojen na przyszłość. Ja jestem teraz pacyfistką – wyznała i rozległy się brawa.*

Film dostępny jest w internecie jako element wystawy „Życie codzienne kobiet podczas Powstania Warszawskiego. Powstanie w bluzce w kwiatki” w wirtualnym Muzeum Historii Kobiet na stronie www.feminoteka.pl/muzeum. Na wystawę składają się też wywiady z bohaterkami projektu, zdjęcia archiwalne pozyskane z Muzeum Powstania Warszawskiego, archiwów prywatnych, kwerendy archiwalnej sporządzonej przez Annę Nowakowską archiwistkę Archiwum Akt Nowych. Wywiady opatrzone są portretami i innymi zdjęciami kobiet opowiadających nam swoje historie, wykonanymi przez profesjonalnych fotografów.

Film został dotychczas obejrzany 5168 – razy. Do popularyzacji wystawy i filmu w szczególności przyczyniła się akcja w społecznościowym serwisie facebook. Rozesłane zaproszenie do obejrzenia filmu pod hasłem: *Powstanie w bluzce w kwiatki – obejrzyj film na swoim komputerze!* zadziałało bardzo skutecznie i nadal wiele osób komentuje tam film na bieżąco. Przykładowe komentarze: „światny pomysł i świetna realizacja. Brawo!”, „Film robi wrażenie. Dziękuję, że powstał”, „Mocna rzecz, cieszę się, że mogłam obejrzeć. Tak mnie jakoś uderzyło jakie to wszystko smutne było i jak bardzo bez sensu.”, „bardzo dobry dokument - aż szkoda, że tak krótki”, „świetny film! bardzo dziękuję twórcom, że go powołali

Fundacja F E M I N O T E K A

do życia i dziękuję wszystkim Paniom, że chciały opowiadać o tym straszliwym czasie. przepiękna, wartościowa opowieść, ku przestrodze i ku pamięci”.

Projekt cieszył się ogromnym zainteresowaniem medialnym, koordynatorki projektu opowiadały o nim m.in.: w Radiu TOK FM, Programie Trzecim Polskiego Radia, TVP Kultura oraz w „Życiu Warszawy” i w „Polityce”.

Mimo że film dostępny jest on-line, Fundacja wciąż zapraszana jest na pokazy specjalne, np. na Festiwal Praw Człowieka „Otwórz Oczy” (4 i 5 grudnia 2009 w Warszawie), pokazy w Siedlcach i Kaliszu. Trwają też prace nad przetłumaczeniem filmu na język angielski i niemiecki, aby mógł służyć do celów edukacyjnych zarówno młodzieży niemieckiej, jak i zainteresowanym osobom prywatnym mieszkającym za granicą.

- **PROGRAM ANTYPRZEMOCOWY**

AVON KONTRA PRZEMOC

Od 1 sierpnia fundacja Feminoteka realizuje antyprzemocowy projekt skierowany do kobiet w całej Polsce. Finansowany jest ze środków prywatnej firmy : Avon Cosmetics Polska.

Celem głównym projektu jest budowanie w całej Polsce lokalnych koalicji na rzecz przeciwdziałania przemocy wobec kobiet, a tym samym przyczynienie się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy wśród kobiet i dziewcząt.

W 2009 roku zostały opracowane i wydane w formie ulotek i newslettera e-mailowego informacji o projekcie, jego założeniach i harmonogramie na zjazd konsultantek Avonu.

W Olsztynie, Zielonej Górze i Olecku zostały przeprowadzone debaty na temat przemocy z udziałem znanych pisarek - Katarzyny Grocholi, Hanny Samson i Sylwii Chutnik.

W Olsztynie i Zielonej Górze zostały przeprowadzone warsztaty dla kobiet, a w Zielonej Górze także dla dziewcząt w wieku gimnazjalnym.

Został przygotowany scenariusz komiksu dla młodzieży, który zostanie wydany w 2010 roku, poruszający problematykę przeciwdziałania przemocy wobec dziewcząt w wieku szkolnym.

Został także opracowany moduł warsztatowy z zakresu profilaktyki przemocy dla uczniów i uczennic, obejmującego osobne zajęcia dla dziewcząt, zajęcia dla chłopców oraz warsztaty koedukacyjne.

25 listopada 2009 r. odbyła się konferencja dla mediów, której celem było nagłośnienie problematyki przemocy wobec kobiet i przedstawienie założeń programu.

Fundacja F E M I N O T E K A

W listopadzie został uruchomiony w Feminotece telefonu interwencyjny dla kobiet doświadczających przemocy, prowadzone są porady prawne i psychologiczne.

Projekt będzie kontynuowany w 2010 roku.

- **20 LAT TRANSFORMACJI USTROJOWEJ**

1. **20 LAT - 20 ZMIAN. KOBIETY W POLSCE W OKRESIE TRANSFORMACJI 1989-2009. PRZYGOTOWANIE RAPORTU NA TEMAT SYTUACJI KOBIET W POLSCE 20 LAT PO OKRĄGŁYM STOLE.**

Projekt Finansowany ze środków Fundacji im. H. Bölla w Polsce

Celem głównym projektu była analiza sytuacji kobiet w Polsce po 20 latach od Okrągłego Stołu, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii równości płci, które stały się częścią dyskursu publicznego. W ramach projektu: 1. zebrano i przeanalizowano dane o sytuacji kobiet w Polsce w okresie transformacji w latach 1989-2009 w obszarach: praw reprodukcyjnych i seksualnych kobiet, w tym także sytuacji mniejszości seksualnych; przemocy wobec kobiet z uwzględnieniem przemocy seksualnej; obecności i aktywności kobiet w polityce; ekonomicznego statusu kobiet, w tym: sytuacji na rynku pracy, feminizacji biedy, łączenia życia prywatnego z zawodowym etc. Przedmiotem analizy były debaty parlamentarne, media, badania opinii publicznej, jak również raporty organizacji pozarządowych i raporty rządowe; 2. wydano raport pt. „20 lat-20 zmian. Kobiety w Polsce w okresie transformacji”, który zawiera wyniki ekspertyzy i analizę sytuacji (400 egz./120 str). Raport „20 lat – 20 zmian...” opowiada ostatnie 20 lat nie tylko z perspektywy kobiet, ale tych kobiet, które bezpośrednio do owych zmian się przyczyniły: zawiera teksty główne pisane przez bardzo młody zespół, z innej, niż ekspercka, perspektywy, uzupełnione o wywiady z istotnymi, z naszego punktu widzenia i dla danego obszaru problemowego, działaczkami organizacji kobiecych, polityczkami, czy ekspertkami, które brały udział w poszczególnych akcjach, kampaniach, wydarzeniach, które przyczyniły się do zmiany sytuacji kobiet w Polsce w ciągu 20 lat. W wywiadach pytamy nie tylko o minione wydarzenia, ale prosimy także o podsumowanie ostatnich 20 lat, oddajemy głos działaczkom i ekspertkom, które opowiadają co się nie udało, jakie wg nich zaszły najważniejsze zmiany, o jakich możemy mówić sukcesach, co jeszcze należałoby zmienić. Do niektórych rozdziałów działaczki same napisały teksty (np. Mirella Panek, czy Joanna Piotrowska do rozdziału o udziale kobiet w polityce). Raport zaczyna się wstępem, a kończy posłowiem działaczki społecznej, feministki i publicystki Kazimiery Szczuki.

Podsumowanie, choćby tak skromne, ostatnich 20 lat życia kobiet w Polsce i działań ngo'sów kobiecych, jest bardzo ważne, bo niewiele jest publikacji, które pokazują, choćby tak

Fundacja F E M I N O T E K A

skromnie, najnowszą historię ruchu kobiecego. Raport sygnalizuje problemy, momenty, które dużo zmieniły, przedstawia dokonania organizacji i działaczek, choć w bardzo ograniczonym stopniu, i wskazuje na obfitą bibliografię. Mamy nadzieję, że będzie wykorzystywany i przyczyni się do powstawania kolejnych książek, analiz, artykułów, polemik, wywiadów.

Raport dostępny jest na stronie internetowej feminoteka.pl, jak również jako bezpłatna publikacja został rozdyskrebowany do organizacji pozarządowych, w tym kobiecych, do ekspertek i ekspertów związanych z gender studies na uniwersytetach i uczelniach prywatnych, do instytucji i bibliotek. Zawartość raportu była także przedmiotem otwartej debaty pt. **20 lat - 20 zmian. Prawa kobiet w debacie publicznej w okresie transformacji ustrojowej** współorganizowanej z Gender Studies Uniwersytetu Warszawskiego (6 listopada 2009) z udziałem: prof. Jacka Kurczewskiego, Prof. Małgorzaty Fuszary, prof. Bożeny Chołuj oraz dr Agnieszki Graff.

2. KOBIETY DLA POLSKI. POLSKA DLA KOBIET. RAPORT. 20 lat transformacji 1989-2009

Fundacja Feminoteka przygotowała raport na Kongres Kobiet Polskich podsumowujący sytuację kobiet w Polsce w okresie 1989-2009. Analizą zostało objętych 10 obszarów: kobiety/ gospodarka/ ekonomia/ rynek pracy, kobiety na rynkach kapitałowych, kobiety i kultura, kobiety i media, kobiety i mniejszości, kobiety i polityka, kobiety i przemoc, kobiety i zdrowie, kobiety w nauce i edukacji, kobiety w organizacjach pozarządowych. Teksty do raportu przygotowały ekspertki od lat zajmujące się tą problematyką.

Raport został wydrukowany w formie skróconej i rozszerzonej i został zaprezentowany podczas Kongresu Kobiet Polskich w czerwcu 2009 roku. Pełna treść raportu jest także dostępna na stronach Kongresu oraz Feminoteki.

- **PROGRAM STRAŻNICZY**

1. STRONA INTERNETOWA

Feminoteka przez cały rok monitorowała i zamieszczała na stronach internetowych fundacji informacje dotyczące sytuacji kobiet w Polsce i na świecie ukazujące się w mediach elektronicznych. Najważniejsze z naszego punktu widzenia materiały były zamieszczane w formie aktualności, prowadzona też była codzienna „prasówka”, linki do najciekawszych materiałów ukazujących się w mediach elektronicznych. Wiele z bieżących wydarzeń

Fundacja F E M I N O T E K A

dotyczących sytuacji kobiet w Polsce czy na świecie były komentowane w formie felietonów czy innych form przez osoby z całej Polski i zamieszczane na stronie www fundacji.

2. GENDERMERIA – RÓWNOŚCIOWY MONITORING

Celem projektu było przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć. Projekt służył także swobodnemu dostępowi obywateli do informacji publicznej, jak również mobilizacji organizacji kobiecych na rzecz oddziaływania na decydentów w zakresie realizowania polityki równości płci w Polsce.

Projekt finansowany był przez fundację im. Stefana Batorego

Powołany do monitoringu dziesięcioosobowy zespół sprawdzał na ile instytucje publiczne w wybranych obszarach – media publiczne i edukacja - realizują politykę równości płci. Zostały wybrane programy telewizyjne i radiowe, które zostały poddane monitoringowi oraz dokumenty i decyzje Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, a także strona internetowa KRRiT. Zostały też przygotowane informacje na temat dobrych praktyk w tym obszarze w innych mediach publicznych w krajach UE. Monitoringowi zostały poddane też instytucje publiczne zajmujące się edukacją- Ministerstwo Edukacji Narodowej oraz Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz wybrane szkoły wyższe. Analizowaliśmy zarówno ich strony WWW jak i planowane strategie, sprawozdania, decyzje pod kątem polityki równości płci. Przeanalizowano także sprawozdania KRRiT, MEN i MNiSW w kontekście sprawozdania Pełnomocnika ds. Równego Traktowania z realizacji polityki równości płci. Rezultaty tych działań zostały udokumentowane i opisane.

Wyniki monitoringu nie były dla nas zaskakujące. Feminoteka od lat na bieżąco stara się śledzić działania instytucji publicznych w obszarze realizacji polityki równościowej. Jednak zebrane materiały do monitoringu dały nam rzetelną podstawę pozwalającą przedstawiać mediom, osobom decyzyjnym i innym zainteresowanym, podstawę do krytycznej oceny zjawiska braku wdrażania problematyki równościowej w wybranych obszarach. Jest to także punkt wyjścia do kolejnych działań monitorujących i do wywierania wpływu na osoby decyzyjne, by polityka równości płci była powszechnie stosowana praktyką. Dzięki projektowi nawiązałyśmy także kontakt z Global Media Monitoring Projekt, działającego w ramach WACC (World Association for Christian Communication), która przeprowadza cyklicznie globalne monitoringu mediów publicznych. Fundacja Feminoteka wyraziła zainteresowanie przyłączenia się do kolejnego globalnego monitoringu. To jeden z dodatkowych, niezaplanowanych efektów projektu.

W ramach projektu zostało napisanych 25 tekstów z monitoringu instytucji publicznych z zakresu mediów i edukacji oraz tekstów komentujących, analizujących sytuację z zakresu polityki równości płci w badanych przez nas obszarach oraz komentarze prawne i eksperckie.

Fundacja F E M I N O T E K A

Monitoring pokazał, że w obydwu obszarach polityka równości płci nie jest realizowana.

Większość z powstałych tekstów zostało zamieszczonych w raporcie podsumowującym monitoring. Część z nich (o mniej monitorującym/ eksperckim charakterze) została zamieszczona na stronach www fundacji. Raport z monitoringu jest także dostępny w formie PDF na stronach www fundacji.

- **PROGRAM KULTURALNY I WYDAWNICZY**

- **PROGRAM KULTURALNY**

W ramach którego Feminoteka organizowała spotkania na temat książek, pisarek/ pisarzy, piszemy recenzje książek, prowadzimy internetową księgarnię feministyczną, która powstała po to, by promować informacje o autorkach i autorach, publikacjach, wydawnictwach, poświęconych szerokokorozumianej problematyce kobiecej. Program kulturalny, to także wspieranie innych inicjatyw dotyczących kobiet lub im poświęconych.

Ponadto Feminoteka przez cały rok informowała na swoich stronach internetowych o najbardziej wartościowych publikacjach dotyczących kobiet lub pisanych przez kobiety, zamieszczała recenzje tych książek, informowała o spotkaniach, promocjach i wydarzeniach z nimi związanych, a także informowała o innych wydarzeniach kulturalnych związanych z problematyką kobiecą lub/ i o kobietach odbywających się w całej Polsce.

Fundacja wydała także kalendarz na rok 2010. Tym razem tematyka kalendarza były cytaty feministyczne różnych znanych kobiet.

W 2009 r. Feminoteka udzieliła patronatów wielu imprezom, książkom, filmom i innym wydarzeniom, m.in.

- film „Okrucieństwo” w reżyserii Mariny Lyubakowej. „Okrucieństwo” nawiązuje do filmu „Thelma i Louise”. Dwie kobiety przekraczają niebezpieczną granicę w nadziei by poczuć swobodę i „prawdziwe życie”, których nigdy wcześniej nie zaznały. Dobrze usytuowana dama - prawniczka Zoja i „trudna”, zbuntowana nastolatka Wika zaprzyjaźniają się. Obie są porzucone, obrażone, mają poczucie, że są nikomu niepotrzebne i absolutnie samotne. Życie rosyjskich Thelmy i Louise obfituje w podpalenia, rozbite samochody i przypadkowych mężczyzn. Feminoteka informowała o premierze filmu na stronie www.feminoteka.pl i w newsletterze i rozdawała bilety na jego specjalne pokazy.

- Patronat medialny nad premierowym pokazem monodramu "M." w wykonaniu Anny Biernackiej. Spektakl odbył się w Centrum Kultury w Lublinie 27.03.2009. Monodram powstał

Fundacja F E M I N O T E K A

na podstawie powieści Marty Dzido "Małż".

- Książka: *Fruwająca dusza* Yoko Tawady w przekładzie Barbary Słomki, wydawnictwo Karakter. W ramach patronatu informowałyśmy o książce na stronie feminoteka.pl, zamówienie i zamieszczenie recenzji na stronie feminoteka.pl

- film „Lwica” reż. Pablo Trapero, dystrybutor filmowy VIVARTO (czerwiec 2009). Film produkcji argentyńskiej opowiadał historię dziewczyny, która przez przypadkowe okoliczności trafia do więzienia, gdzie dowiaduje się, że jest w ciąży. Właśnie tam rozpoczyna walkę o dziecko i siebie. Film otrzymał wiele prestiżowych nagród, a w Cannes 2008 był nominowany do nagrody głównej. W ramach patronatu Feminoteka zamieszczała informację o nim na stronie feminoteka.pl, rozdawała bilety na specjalne pokazy filmu i publikowała recenzje na stronie feminoteka.pl.

- projekt dotyczący mieszkanek wsi "Ścieżkami kobiet", w ramach którego powstała witryna internetowa

WWW.kobiety.nawsi.net;

Głównym celem witryny jest pokazanie kobiet jako inicjatorek zmian w środowisku wiejskim i inspiratorek podnoszenia poziomu życia na wsi oraz rozpropagowanie barwnych, niekiedy trwających dziesiątki lat historii Kół Gospodyń Wiejskich, z podkreśleniem ich roli w rozwoju wsi.

- Projekt *Polki, Żydówki - krakowskie emancypantki. Historia i współczesność dla równości i różnorodności*, realizowany przez Fundację Przestrzeń Kobiet, Żydowskie Stowarzyszenie Czulent i Fundacja Jewish Community Centre

- współpraca z Teatrem Dramatycznym, Komuna Otwock i TR Warszawa – informacja o spektaklach, dyskusjach, spotkaniach na stronie feminoteka.pl, konkursy dla czytelniczek/czytelników z biletami do wygrania, zamieszczanie recenzji

- matronat nad książką "Paradoks płci" Susan Pinker (The Sexual Paradox: Men, Women and the Real Gender Gap), wydawnictwo Czarna Owca

- Antologia *Solistki*, pod redakcją: Marii Cyranowicz, Joanny Mueller i Justyny Radczyńskiej, wydawnictwo: Staromiejski Dom Kultury. Antologia zawiera około 170 wierszy autorstwa 41 poetek, debiutujących od 1989 roku. Obok znanych nazwisk, takich jak Marzanna Bogumiła Kielar, Inga Iwasiów, Marta Podgórnica, Agnieszka Kuciak, znajdują się tu też poetki dopiero kształtujące swój wizerunek, jak Kamila Janiak, Bianka Rolando czy Monika Mosiewicz.

- Patronat nad Dniami Sprawiedliwości Reprodukcyjnej (październik 2009, Warszawa) – cykl wydarzeń dotyczących zdrowia reprodukcyjnego kobiet: warsztaty, pokazy filmów, dyskusje organizowane przez nieformalną grupę dziewcząt związanych z kolektywem UFA

- Patronat: cykl spotkań LUPA OBSCURA - KINO I GENDER. realizowany przez Fundację Filmowa Warszawa, Studia Podyplomowe Gender Studies IBL PAN i Fundację Gender Center (październik-grudzień 2009).

- patronat nad książką Susan Sontag pt. O FOTOGRAFII, wydawnictwo Karakter

Fundacja F E M I N O T E K A

- patronat nad książkami „Siłą rzeczy” i „Mandaryni” Simone de Beauvoir, wyd. Czarna Owca

- Patronat nad książką „Nie pytaj o Polskę” wydawnictwa Amea.

- Patronat nad książkami wydawnictwa Czarne: „Droga do nieba” Erici Fischer, „Teresa” Stev’a Sem Sndberga, „W morzy śmierci. Wspomnienie syna” Davida Riefa.

W listopadzie 2009 feminoteka.pl zorganizowała konkurs pt. „Literatura menstruacyjna” nawiązujący do określenia używanego przez męskich krytyków literackich do określenia literatury pisanej przez kobiety w latach 90. Konkurs na literaturę menstruacyjną został ogłoszony przy okazji wydania **Małej książki o miesięczce** autorstwa **Marie Oscarsson** (tłumaczenie: Renata Szelaąg, Czarna Owca, 2009). Czytelniczki przysyłały nam historie swojej pierwszej miesięczki, otrzymaliśmy ponad 20 historii, opowiadań, wspomnień, wierszy i grafik.

KSIĄŻKI I PUBLIKACJE WYDANE W 2009 ROKU PRZEZ FUNDACJĘ

1. „Kultura wobec odmienności”, tom 1: Dyskursy: Film/ Telewizja; tom 2: Prasa/ Literatura, red. Bernadetta Darska

Autorzy tomu przyglądają się związkom kultury i szeroko rozumianej problematyki odmienności z różnych punktów widzenia. Wykorzystują metody charakterystyczne dla badań feministycznych lub/i stosowanych w *gender* lub *queer studies*. Znajdziemy tu chociażby odmienność rozumianą jako odmienność gatunkowa, odmienność ideowa, odmienność recepcji literatury, sztuki, filmu, odmienność standardów generowanych przez kulturę wysoką i popularną. Autorzy nie wikłają hasła wywoławczego w stereotypowe ujęcia, wręcz przeciwnie – podejrzliwie patrząc na rzeczywistość – dostrzegają problematykę różnicy, inności, nienormatywności tam, gdzie inni uznaliby, że z rzeczywistością jest wszystko w porządku.

Tom został podzielony na cztery działy. Pierwszy, sygnowany hasłem *Dyskursy*, pokazuje proces kształtowania się normy i odmienności w sferze komunikacji. Jacek Kochanowski odśladania mechanizmy rodzenia się wykluczenia w „mówieniu Innego, mówieniu o Innym”. Marek Krajewski przygląda się procesowi psychoterapeuty Andrzeja S., opisując kolejne etapy fabrykowania Obcego w mediach. Z kolei Marta Raczek wskazuje na dialogiczny charakter przedstawiania płci w twórczości Yasumasy Morimury. Aleksandra Kosakowska pokazuje, w jaki sposób produkowany jest i utrwalany medialny obraz prostytutki. Lech Krajewski proponuje analizę słownictwa używanego w graffiti dla określenia homoseksualisty.

Fundacja F E M I N O T E K A

Natomiast Tomasz Kaliściak opisuje św. Sebastiana i utrwalanie jego wizerunku gejowskiego męczennika.

Dział drugi stanowi prezentację tekstów, które uporządkować można wedle etykiety: *Film/telewizja*. Agnieszka Mrozik proponuje feministyczną analizę popularnego serialu *Gotowe na wszystko*. Maja Brzozowska-Brywczyńska opisuje dwuznaczną rolę fantazji w telewizji, zaś Lidia Krawczyk przygląda się feministycznym badaniom medioznawczym. Mariola Marczak z kolei analizuje filmy Krzysztofa Zanussiego pod kątem opozycji swój-obcy. Dział trzeci, zatytułowany *Prasa*, stanowi propozycję przyjrzenia się problematyce odmienności obecnej w różnych odstonach na łamach czasopism. Magdalena Krupińska pokazuje, w jaki sposób temat homoseksualizmu funkcjonuje w prasie katolickiej. Anna Piwowarska przedstawia analizę feministycznego pisma „Zadra”, skupiając się na różnych prezentacjach tematów powiązanych z lesbijanizmem. Ewa Furgał, opisując „Furię Pierwszą” – literackie feministyczne czasopismo lesbijskie, diagnozuje także praktyczną realizację feminizmu lesbijskiego w Polsce. Natomiast Dorota Zaworska-Nikoniuk przedstawia, w jaki sposób na łamach kolorowej prasy kobiecej prezentowane są kobiety pracujące w zawodach tradycyjnie uważanych za męskie.

Tom zamyka dział czwarty: *Literatura*. Agata Zawiszewska proponuje tekst dokumentujący, jaki był stosunek do homoseksualizmu na początku XX wieku w Polsce. Marcin Wilk swoim artykułem wchodzi w szerszą dyskusję na temat kanonu i wykluczeń, które są jego konsekwencją, na przykładzie „stu pierwszych książek” Jana Kotta. Joanna Szydłowska interesuje się odmienną realizacją gatunku – swój tekst poświęca felietonom Michała Ogórka. Z kolei Jakub Nikoniuk, analizując teksty zespołu „Dezserter”, pokazuje odmienną utożsamioną ze stylem życia. Joanna Chłosta-Zielonka portretuje zainteresowanie współczesnej krytyki literaturą podejmującą temat kobiecego homoerotyzmu.

2. Magazyn FURIA

W 2009 roku fundacja Feminoteka została wydawczynią magazynu „Furia - Nieregularnik lesbijsko-feministyczny”. Redaktor naczelną magazynu jest Anna Laszuk. Tworzy nową przestrzeń dla kobiet nie-heteronormatywnych, a więc pisze tak o lesbijskach, jak biseksualistkach, osobach drag czy queer. A w nr 1 także o związkach partnerskich, oczywistości równych praw, oraz (nie)bezpiecznym seksie. O les-tekstach ostatniej dekady, prozie Agnieszki Kłos i londyńskim kabarecie „Wotever”. Na rok 2010 planowane są kolejne numery. Wydanie magazynu było współfinansowane przez Fundację im. H. Boella – przedstawicielstwo w Polsce oraz przez Annę Sasnal.

Fundacja F E M I N O T E K A

REZULTATY DZIAŁALNOŚCI

W ciągu 2009 roku Feminoteka wzmocniła swoją pozycję jako organizacji działającej w obszarze przeciwdziałania przemocy wobec kobiet i dziewcząt, udało się też zaistnieć w wielu wydarzeniach, imprezach i konferencjach jako wiarygodny partner działań dotyczących kwestii równouprawnienia kobiet i mężczyzn w różnych sferach życia społecznego, politycznego i kulturalnego. Świadczy o tym liczba zaproszeń kierowanych do fundacji do udziału w konferencjach zarówno jako uczestniczki konferencji jak i panelistki, próśb o objęcie patronatem wydarzeń, konferencji czy publikacji książkowych, spotkań autorskich, promocji oraz szkoleń.

W ubiegłym roku Feminoteka brała udział w licznych spotkaniach, konferencjach i szkoleniach w kraju i zagranicą, m.in.

- 23 kwietnia 2009 na zaproszenie Instytutu Polskiego w Bratysławie i Węgierskiego Instytutu Kultury przedstawicielka Feminoteki brała udział w dyskusji panelowej w ramach cyklu "Salon Wyszehradzki" na temat feminizmu w krajach Grupy Wyszehradzkiej.
- 21 kwietnia udział w spotkaniu organizowanym przez Pracownię Krytyki Feministycznej w Poznaniu. Wykład dr Agaty Zawiszeńskiej *"Mieszane towarzystwo"*. *Zwierzęta Ireny Krzywickiej* promował wydaną przez Feminotekę książkę: Irena Krzywicka KONTROLA WSPÓŁCZESNOŚCI. WYBÓR PUBLICYSTYKI MIĘDZYWOJENNEJ. Zebrała i wstępem opatrzyła Agata Zawiszeńska. Wydawnictwo Fundacji Feminoteka, Warszawa 2008
- 16 maja udział w festiwalu Queerowy Maj w Krakowie. Przedstawicielka fundacji brała udział w panelu dyskusyjnym „Media LGBTQ. LGBTQ w mediach” organizowanym przez Kampanię Przeciwko Homofobii.
- Udział w spotkaniach w Ambasadzie amerykańskiej, m.in. spotkanie z **ambasador Melanne Verveer, ambasador d/s kobiet w Departamencie Stanu USA** i dyskusji na tematy dotyczące kwestii kobiecych, m.in. dostępu dziewcząt do edukacji i systemu opieki zdrowotnej, przemocy wobec kobiet i dziewcząt, oraz integracji praw kobiet z prawami człowieka (**22 czerwca 2009**)
- Udział w spotkaniu w Amsterdamie w ramach międzynarodowego projektu FRAGEN, którego celem jest przygotowanie bazy oryginalnych tekstów na temat gender i równości, stworzonych w środowiskach feministycznych Europy.

Ponadto przedstawiciele Feminoteki brały udział w ok. 20 konferencjach i debatach jako panelistki lub osoby prowadzące panele poświęcone problematyce równościowej. Trenerki

Fundacja F E M I N O T E K A

związane z fundacją przeprowadziły ok. 120 godzin szkoleniowych z zakresu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, antyprzemocowych czy genderowych.

Od października 2009, dzięki wolontariuszkom, Feminoteka dociera do kolejnych odbiorców i odbiorczyń poprzez profil na portalu społecznościowym Facebook. Na dzień dzisiejszy Fundacja ma ponad 3000 znajomych, a więc osób, które na bieżąco otrzymują informacje na temat sytuacji kobiet w Polsce i na świecie, na temat działań podejmowanych przez Fundację i inne organizacje kobiece, książek i innych wydarzeń kulturalnych. Portal społecznościowy Facebook daje zupełnie inne możliwości bezpośredniego kontaktu z odbiorcami i odbiorczyniami, nowe sposoby promocji działań.

Stale rosnące zainteresowanie stroną internetową świadczy o dużej potrzebie tego rodzaju medium oraz o tym, jak wielkie jest zapotrzebowanie na bieżące informacje dotyczące kwestii równouprawnienia kobiet w Polsce i na świecie. Liczba komentarzy, tekstów, felietonów przysyłanych na strony Feminoteki pokazuje, że fundacja zapełniła istniejące zapotrzebowanie na otwartą przestrzeń, w której może zaistnieć głos osób z różnych środowisk i o różnych poglądach, a także stać się platformą do wymiany myśli i idei samego środowiska kobiecego w Polsce.

Fundacji udało się także pozyskać wielu partnerów do swoich działań: zarówno inne organizacje pozarządowe, jak i prywatne firmy. Fundacji udało się także pozyskać środki finansowe z różnych źródeł, dające gwarancje, że rozpoczęte działania będą kontynuowane.

Joanna Piotrowska

Prezeska Zarządu Fundacji Feminoteka

Anna Czerwińska

Wiceprezeska Zarządu Fundacji Feminoteka

Beata Stępień

Członkini Zarządu Fundacji Feminoteka